

prima instanță I. Gancear
instanța de apel A. Panov .T. Pelin. S. Arnaut

DE C I Z I E

25 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Galina Stratulat
Valentina Clevadi
Iurie Bejenaru
Sveatoslav Moldovan
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Vinăria Căușenilor”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Moisei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică și cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Vinăria Căușenilor” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării prejudiciului moral încasat în beneficiul Societății pe Acțiuni „Vinăria Căușenilor” și pronunțată o nouă hotărîre, prin care acțiunea Societății pe Acțiuni „Vinăria Căușenilor” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat de încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil a fost respinsă. Hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării în beneficiul Olgăi Moisei a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică a fost modificată, cu micșorarea prejudiciului moral de la 2500 EURO pînă la 16000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică de la 1000 EURO pînă la 3000 lei. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

constată

La 16 ianuarie 2013 Olga Moisei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Olga Moisei solicită constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 EURO și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1000 EURO.

La 14 februarie 2013 SA „Vinăria Căușenilor” a depus cerere de alăturare la acțiune, indicînd că acțiunea Olgăi Moisei, care stă la baza litigiului în cauză, reiese din același dosar civil, în care aceasta a avut calitatea de reclamantă, iar SA „Vinăria Căușenilor” - calitatea de pîrît, iar probele și înscrisurile anexate de Moisei Olga servesc drept probe și înscrisuri și pentru SA „Vinăria Căușenilor”.

SA „Vinăria Căușenilor” solicită constatarea încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile, încasarea prejudiciului moral în mărime de 160000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 15180 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013, acțiunea Olgăi Moisei a fost admisă parțial. A fost recunoscut faptul încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile înaintate de Olga Moisei. De la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al fost încasat în beneficiul Olgăi Moisei prejudiciul moral în mărime de 2500 EURO și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 1000 EURO. În rest acțiunea a fost respinsă. Acțiunea SA „Vinăria Căușenilor” a fost admisă parțial. A fost recunoscut faptul încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile înaintate de Olga Moisei împotriva SA „Vinăria Căușenilor”. De la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a fost încasat în beneficiul SA „Vinăria Căușenilor” prejudiciul moral în mărime de 40000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013, a fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul SA „Vinăria Căușenilor” și pronunțată o nouă hotărîre, prin care acțiunea SA „Vinăria Căușenilor” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat de încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil a fost respinsă. Hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării în beneficiul Olgăi Moisei a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică a fost modificată, cu micșorarea prejudiciului moral de la 2500 EURO pînă la 16000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică de la 1000 EURO pînă la 3000 lei. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 03 aprilie 2014, au fost considerate inadmisibile recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Olga Moisei.

La 27 ianuarie 2014 SA „Vinăria Căușenilor” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

Recurentul SA „Vinăria Căușenilor”, în motivarea recursului menționat că concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, precum și faptul că la judecarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul întemeiat și care

urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și modificarea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

La caz s-a constatat că SA „Vinăria Căușenenilor”, făcând uz de noul remediu intern în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acțiunea formulată a solicitat încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii parțiale a acțiunii, constatând faptul încălcării dreptului de examinare în termen rezonabil a cauzei civile înaintate de Olga Moisei împotriva SA „Vinăria Căușenenilor” și încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul SA „Vinăria Căușenenilor” a prejudiciului moral în mărime de 40000 lei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 30 octombrie 2013, a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul Societății pe Acțiuni „Vinăria Căușenenilor” și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care acțiunea SA „Vinăria Căușenenilor” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat de încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil a fost respinsă. Hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea încasării în beneficiul Olgăi Moisei a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică a fost modificată, cu micșorarea prejudiciului moral de la 2500 EURO pînă la 16000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică de la 1000 EURO pînă la 3000 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 03 aprilie 2014, recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Olga Moisei au fost considerate inadmisibile.

Deși la caz se constată incontestabil încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei inițiate de Olga Moisei din nume propriu și în numele unui grup de coproprietari ai SA „Vinăria Căușenenilor” cu privire la restituirea cotelor-părți, anularea actelor de înstrăinare a patrimoniului întreprinderii, a contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent și a construcțiilor și cererea conexă a SA „Vinăria Căușenenilor”, însă instanța de apel în mod greșit a constatat încălcarea acestui drept doar în privința Olgăi Moisei.

Or, atît Olga Moisei, cît și SA „Vinăria Căușenenilor” sunt participanți ai aceluiași proces, respectiv tergiversarea examinării cauzei a avut loc și în privința ultimului.

Prin urmare, Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării

drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) a Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Respectiv, cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbatelor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Iar în sensul art. 2 alin. (1) și (2) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, urmează de reținut, că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

În această ordine de idei urmează a se menționa, că examinarea litigiului inițiat de Olga Moisei din nume propriu și în numele unui grup de coproprietari ai SA „Vinăria Căușenenilor” cu privire la restituirea cotelor-părți, anularea actelor de înstrăinare a patrimoniului întreprinderii, a contractului de vânzare-cumpărare a terenului aferent și a construcțiilor și cererea conexă a SA „Vinăria Căușenenilor”, se află spre examinare de peste 7 ani.

Prin urmare, se atestă drept justă concluzia instanțelor cu referire la faptul că la examinarea cauzei inițiate de Olga Moisei a fost încălcat și dreptul SA „Vinăria Căușenenilor” la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Conform art. 6 par.(1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ratificată prin hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art.1 alin.(1) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, scopul prezentei Legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar al.(2)

stabilește că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se face prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Republica Moldova, aderând la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și reglementând în legislația națională că sarcina procedurii civile constă în judecarea justă și în termen rezonabil a pricinii, și-a asumat obligația pozitivă de a asigura respectarea acestui drept al părților în proces.

Astfel, prin adoptarea normelor naționale și aderarea la CEDO, statul și-a asumat obligația de a organiza un sistem judiciar în așa fel încât acesta să răspundă tuturor exigențelor acestor norme, inclusiv aceleia de a soluționa orice litigiu într-un termen rezonabil, dincolo de dificultățile generate de diverși factori care pot întârzia procedurile judiciare.

Iar în conformitate cu art. 5 alin. (1) al aceleiași legi, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

În consecință, fiind stabilit cu certitudine că SA „Vinăria Căușenilor” i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, ca urmare a duratei excesive de examinare a cauzei, instanța de recurs justifică dreptul acesteia la repararea prejudiciului moral cauzat.

Totodată, instanța constată că quantumul prejudiciului moral pretins de către SA „Vinăria Căușenilor” în mărime de 160000 lei, cât și cel încasat de prima instanță în mărime de 40000 lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

În contextul dat, instanța de recurs va remarca că prima instanță, ignorând cele descrise, greșit a apreciat prejudiciul pretins de către SA „Vinăria Căușenilor” acordându-i într-un quantum de 40000 lei, ce este excesiv și unul vădit disproporțional, motiv care impune casarea deciziei instanței de apel parțial și modificarea hotărârii primei instanțe în partea dată.

Ca urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că SA „Vinăria Căușenilor”, fiind îndreptățită la despăgubiri pentru daune morale, în baza celor expuse mai sus și a principiilor echitabile, acordă ultimei, cu titlu de reparare a acestui prejudiciu, suma de 8000 lei, sumă care este una reală și echitabilă.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu consideră oportun de a se expune referitor la pretențiile privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, dat fiind faptul că recurentul nu a contestat hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii în această parte.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SA „Vinăria Căușenilor”, de a casa decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii depusă de SA „Vinăria Căușenilor” împotriva

Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat de încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, cu modificarea hotărîrii primei instanțe în partea dată și micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul SA „Vinăria Căușenenilor” de la 40000 lei pînă la 8000 lei. În rest decizia instanței de apel urmează a fi menținută.

În conformitate cu art.445 al. (1) lit. **b)** CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Vinăria Căușenenilor”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 în partea respingerii acțiunii depusă de Societatea pe Acțiuni „Vinăria Căușenenilor” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat de încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și modificarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2013 în partea dată, prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Societății pe Acțiuni „Vinăria Căușenenilor” de la 40000 lei (patru zeci mii lei) pînă la 8000 lei (opt mii lei).

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Galina Stratulat

Judecătorii

Valentina Clevadî

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari